ಕರ್ನಾಟಕ—ಜನಪದ

ಡಾ. ರಂ. ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಅಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನರು ವಾಸಿಸುವ ದೇಶ. " ಕರ್ನಾಟಕ " ಪದವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ವ್ಯಾಪಕ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರತೀಕ. ಇದೆಷ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಇದು ಹೊಸ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಚಿಗುರೊಡೆದು ಬೆಳಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಳೆದ 50-60 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧಕರೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕರೂ ಅನೇಕ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯ ಕುರಿತು ಹಲವಾರು ಊಹೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಗ್ರಾಹ್ಯವೆಂದು ತೋರಿದ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಲ್ಲವರು ಆರಿತ ವಿಷಯವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೆ ತಿಳಿಹೇಳುವ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ "ಕರ್ನಾಟಕ " ನಾಮಕರಣದ ಸುಮುಹೂರ್ತವು ಸಂನಿಹಿತವಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವಬಂದಿದೆ. ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮೂಡಿದೆ, ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯ ಚಿಮ್ಮಿದೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳಾದ ಕರ್ಣಾಟಕ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಕರ್ನಾಟ ಕರ್ನ್ನಾಟ, ಇವನ್ನು ಸಮಾನವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

(1) ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಚೀನತಮ ಉಲ್ಲೇಖವು ಮಹಾಭಾರತದ ಸಭಾಪರ್ವ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮಪರ್ವಗಳ ಕೆಳಗಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

(ಅ) ಕರ್ಣಾಟಾ :—ಕಾಂಸ್ಯಕುಟ್ಟಾಶ್ಚ ಪದ್ಮಜಾಲಾ : ಸತೀನರಾ ;

(ಸಭಾಪರ್ವ, 78—98)

(ಆ) ಅಥಪಾರ ಜನಪದಾ: ದಕ್ಷಿಣಾ: ಭರತಪರ್ಷಬ ದ್ರವಿಡಾ: ಕೇರಲಾ: ಪ್ರಾಚ್ಯಾ: ಮೂಷಿಕಾ ವನವಾಸಿಕಾ : ಕರ್ಣಾಟಕಾ ಮಹಿಷಕಾ ವಿಕಲ್ಪಾ ಮೂಷಕಾಸ್ತಥಾ ರಿಯಿಲ್ಲಿಕಾ: ಕುಂತಲಾಶ್ಚೈವ ಸೌಹೃದಾ ನಭಕಾನನಾ :

(ಭೀಷ್ಮಪರ್ವ, 9: 58—59)

(ಅ) ದ ಸಂದರ್ಭವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟದ ಅರಸರು ಎಂದು "ಕರ್ಣಾಟಾ:"—ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿದ್ದರೆ (ಆ) ದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಜನಪದ ಅಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇಶವೆಂದು "ಕರ್ಣಾಟಕ" ದ ನಿರ್ದೇಶವಿದೆ. ಪೂಣೆಯ ಭಾಂಡಾರ್‌ಕರ್ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆಯ ಆಧುನಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ

ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಮಹಾಭಾರತದ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ "ಕರ್ಣಾಟ"ಕ್ಕೆ ಎಡೆದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಸಭಾಪರ್ವದ ಆ ಪದ್ಯಭಾಗವು ಕುಂಭಕೋಣಂ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅದು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಪ್ರತಿಕಾರರು ಸೇರಿಸಿದ ಪ್ರಕ್ಷೇಪವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಲಾಗಿದೆ. ಭೀಷ್ಮಪರ್ವದ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯು "ಕರ್ಣಾಟಕಾ:" ಇದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ "ಉನ್ನತ್ಯಕಾ:" ಎಂಬ ಪಾಠವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಬೇರೆ ಮೂರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ "ಕುಂತಲಾ:" ಎಂಬ ಪಾಠವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. (ಆಕರ್ಷ : ಕುಂತಲಶ್ಚೈವ—ಸಭಾಪರ್ವ, 31—11, ದ್ರವಿಡಾ: ಸಹ ಕುಂತಲೈ :—ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ, 138—25, ಕುಂತಲೈಶ್ಚ ದಶಾರ್ಣೈಶ್ಚ—ಭೀಷ್ಮಪರ್ವ, 51—12) ಈ ಪಾಠನಿರ್ಣಯವು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕ್ಷೇಪಗಳು ಅನೇಕರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದು ತಿಳಿದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ "ಕುಂತಲ" ಎಂಬ ಪಾಠಸ್ವೀಕಾರದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದೇಶದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದರಿಂದ " ಕರ್ನಾಟಕದ "ದ ಉಲ್ಲೇಖವು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಭವನೀಯ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. "ಕರ್ಣಾಟಕಾ:" ಇದರ ಬದಲಾಗಿ "ಉನ್ನತ್ಯಕಾ:" ಈ ಪಾಠವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ನೋಡಿದೆವು. ನಿಜವಾಗಿ "ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆ" "ಉನ್ನತ್ಯಕ" ಇದು ಪರ್ಯಾಯಪದವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಉನ್ನತವಾದ ತಪ್ಪಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದೇ ಉನ್ನತ್ಯಕವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ದೇಶ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಭೌಗೋಲಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಬಹುಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಸರಿಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕರುನಾಡು ಅಂದರೆ ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶ ಎಂಬ ಪದಮೂಲದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸದ್ಯ ಇದೊಂದು ಊಹೆ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಒಪ್ಪಬೇಕು.

ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉಲ್ಲೇಖವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದ ಪರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಗೋದಾವರಿ, ಕೃಷ್ಣವೇಣಿ, ಕಾವೇರಿ ಮುಂತಾದ ನದಿಗಳ ಹೆಸರು ಬಂದಿವೆ. ಜನಪದಗಳಲ್ಲಿ ರಿಷ್ಟಿಕ, ಮಾಹಿಷಕ, ಆಂಧ್ರ ಚೋಳ, ಕೇರಳ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರು ಬಂದಿವೆ. ಅಶೋಕನ ಕಲ್ಬಂಡೆ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿಯ ರಿಷ್ಟಕವೇ ಆಗಿದ್ದು ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಮೂಲಪ್ರದೇಶವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದಂ ಭಾಗವಾಗಿರಬೇಕು. ಮಾಹಿಷಕವು ಎರುಮೈನಾಡು ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶವಾಗಿರಬೇಕು. ವೈಜಯಂತವು ಬನವಾಸಿ ನಾಡಾಗಿರಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ನೇರವಾದ ಉಲ್ಲೇಖವಿರದಿದ್ದರೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವು ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿದೆ. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಹ ಕರ್ಣಾಟಕ-ಪದದೊಡನೆ ವನವಾಸಿಕ ಮಹಿಷಕ, ಕುಂತಲ ಈ ದೇಶನಾಮಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಇವುಗಳ ಭೌಗೋಲಿಕ ಗರಿಮಿತಿಯೇನು, ಕರ್ನಾಟಕವು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಳಗೊಂಡ ವಿಶಾಲದೇಶವಾಗಿತ್ತೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಬನವಾಸಿನಾಡು, ಮೈಸೂರನಾಡು, ಬಡಗುನಾಡು ಎಂದು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಅವಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕವು ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಳಗೊಂಡ ವಿಶಾಲದೇಶವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಅರ್ಥಯೋಜನೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ.

ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳ ಕಾಲನಿರ್ಧಾರವು ತುಂಬ ತೊಡಕಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನೀಗ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಮಾನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮೂಲ ರಾಮಾಯಣವು ಕ್ರಿ.ಶ. ಪೂರ್ವ 3 ಅಥವಾ 4ನೇ ಶತಕದ ತರುವಾಯ ಉದಯಿಸಿರಲಾರದು. ಹಾಗೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಹಾಭಾರತವು ಕ್ರಿ.ಶ. ನಂತರ 3 ಅಥವಾ 4ನೆಯ ಶತಕದೊಳಗಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮೂಲ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಾರದಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕವು ಮಹಾಭಾರತವು ಪೂರ್ಣ ಆಗುವುದರೊಳಗೆ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ಪೂರ್ವ 3 ಅಥವಾ 4ನೆಯ ಶತಕದಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 3 ಅಥವಾ 4ನೆಯ ಶತಕದೊಳಗೆ ಮೈವೆತ್ತಿರಬಹುದು. ಕೆಳಗಿನ 2, 3, ಈ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಅದು ಕ್ರಿ.ಪೂ. ವಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

(2) ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ ವೈಯ್ಯಾಕರಣಿಯಾದ ನಾಗರಿಕರು ಗಣಪಾಠದಲ್ಲಿ ''ಕರ್ನಾಟಕ''ದ ಹೆಸರು ಯಸ್ಕಾದಿಭ್ಯೋಗೋತ್ರೆ (II Ch IV), (ಸೂತ್ರ 63) ಈ ಸೂತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ 10ನೆಯದಾಗಿ ''ಕರ್ಣಾಢಕ'' ಎಂಬ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗೋತ್ರ ನಾಮವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ''ಕರ್ಣಾಢಕ''ದಲ್ಲಿ ಕರುನಾಡು, ಕರ್ನಾಡು ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಡಕಾರವು ಮಹಾಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಪಾಣಿನಿಯ ಕಾಲ ಅನಿಶ್ಚಿತ. ಆದರೂ ಅವನು ಯಾಸ್ಕ ಮತ್ತು ಶಾನಕ ಇವರ ತರುವಾಯದವನೆಂದೂ ಬಹುಶಃ ಪ್ರಾಚೀನ ಉಪನಿಷತ್ತು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗ್ರಂಥಗಳ ನಂತರ ವೈದಿಕಸೂತ್ರಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದನೆಂದೂ ಇತರ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಅವನು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 4ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದಿನವನಲ್ಲವೆಂದೂ ಪಾಣಿನಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರನಾದ ಕಾತ್ಯಾಯನನು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 3ನೆಯ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಇದ್ದವನಾದ್ದರಿಂದ ಪಾಣಿನಿ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 350 ರಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿರಬೇಕು ಎಂದೂ ಡಾ. ಕೀಥ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

(3) ಶೂದ್ರಕನ ಮೃಚ್ಛಕಟಿಕ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚಂದನಕ ವೀರಕರ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ''ಕರ್ಣಾಟ'' ದೇಶ. ''ಕರ್ಣಾಟಕಲಹ'' ಇವುಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಬರುತ್ತದೆ (ಕರ್ಣಾಟಕಲರಂ ಪ್ರಯೋಗಂ ಕರೋಮಿ–ಅಂಕ 6 ಪದ್ಯ 20-21ರ ನಡುವೆ). ಈ ನಾಟಕದ ಕರ್ತೃತ್ವವಿಚಾರ. ಕಾಲ ವಿಚಾರ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಹಲವು ಸಂಬಲರ್ಹವಾದ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಈ ನಾಟಕಕಾರನು ಭಾಸ ಮತ್ತು ಕಾಲಿದಾಸ ಇವರ ನಡುವಿನ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 2ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿದ್ದರೂ ಕ್ರಿ.ಶ. ಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಹತ್ತಿರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೃಚ್ಛಕಟಿಕ ನಾಟಕ ರಚನೆ

ಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ದೇಶವು ಎರಡುಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಗಳಷ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಟಕದ ಕರ್ತೃವಾದ ಶೂದ್ರಕರಾಜನು ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯನಿರಬೇಕೆಂದು ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇತರ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪರಿಚಯವು ಅವನಿಗೆ ನಿಕಟವಾಗಿರಬೇಕು. ''ಕರ್ನಾಟಕಲಹ''ದ ಉಲ್ಲೇಖವು ಅಂದಿನ ಕನ್ನಡಿಗರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಂದಾವ್ಯಂಜಕವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಶೂದ್ರಕನು ಕನ್ನಡಿಗನಾಗಿರಲಾರನು ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

(4) ಸೋಮದೇವನ ಕಥಾಸರಿತ್ಸಾಗರ (ಕಾಲ. ಸು. 1100)ದಲ್ಲಿ ''ಕರ್ಣಾಟಕ'' ಶಬ್ದವು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಕೃತಿ ಪೈಶಾಚೀಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುಣಾಢ್ಯನು ಬರೆದ ಬೃಹತ್ಕತೆಯನ್ನು ಪಂಂಡಿತ ಆಕರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಬರೆದಂತಹುದು. ಬೃಹತ್ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ''ಕರ್ಣಾಟ'' ಶಬ್ದ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಆದು ಕ್ರಿ.ಶ. 1—2 ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಥಾಸರಿತ್ಸಾಗರದ ಅವರತಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ರಾಜನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನೆಂದಿದೆ. [ಕರ್ಣಾಟ: ಕೋಪಿಭೂಪಂಸ್ಮರಣೆ ಶಾರ್ಯಾದತೋಷಯತ್ (61—323)].

(5) ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 2ನೆಯ ಶ. ದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ''ಶಿಲಪ್ಪದಿಗಾರಂ'' ಎಂಬ ತಮಿಳುಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ''ಕರುನಾಡರ್'' ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವೂ ಶಡೈಯನ್ ಪರಾಂತಕನ್ ಎಂಬ ಪಾಂಡುರಾಜನು ಸು. 770ರಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ವೇಳ್ವಿಕುಡಿ ತಾಮ್ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ''ಕರುನಾಡಗನ್'' ಎಂಬ ಶಬ್ದವೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇವು ''ಕರ್ನಾಟರ್, ಕರ್ನಾಟಕನ್'' ಎಂಬುದರ ತಮಿಳುರೂಪಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೆ ಅವುಗಳಿಗೂ ಮೂಲವಾದ ಕನ್ನಡ ರೂಪಗಳನ್ನೇ ಇವು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅಂತೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ದೊರೆಯುವ ಈ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

(6) ಕ್ರಿ. ಶ. 6ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ವರಾಹಮಿಹಿರನು ತನ್ನ ಬೃಹತ್ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ "ಕರ್ಣಾಟ" ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಸು. 900 ರಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜಶೇಖರನು ತನ್ನ ''ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸಾ'' ಗ್ರಂಥದ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ "ಕರ್ಣಾಟ" ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ.

ರಸ: ಕೋಪ್ಯಸ್ತು ಕಾಪ್ಯಸ್ತು ರೀತಿ: ಕೋಪ್ಯಸ್ತು ವಾಗುಣ:
ಸಗರ್ವಂ ಸರ್ವ ಕರ್ಣಾಟಾ: ಟಂಕಾರೋತ್ತರಪಾಠಿನ:

ಇಲ್ಲಿ "ಕರ್ಣಾಟ" ಎಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನ, ಕನ್ನಡಿಗ ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯಾರ್ಥವಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾವ್ಯಪಾಠಕರು ಅಥವಾ ಗಮಕಿಗಳು ಎಂಬ ವಿಶೇಷಾರ್ಥವು ಸೂಚಿತವಾಗಿರಬಹುದು.